

Correlation Between Well-Being and Cell Phone Addiction in High School Girls and Boys: The Mediating Role of Academic Vitality

Ebrahim Mahmoudi Mehr¹, Fariba Hafezi^{2*}, Saeed Bakhtiarpour³, Reza Johari Fard⁴

1- PhD Student, Department of Psychology, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

2- Assistant Professor, Department of Psychology, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

3-Assistant Professor, Department of Psychology, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

4- Assistant Professor, Department of Psychology, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

Corresponding author: Fariba Hafezi. Assistant Professor, Department of Psychology, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

Email: febram315@yahoo.com

Received: 14 Oct 2021

Accepted: 13 May 2022

Abstract

Introduction: The growing use of cell phone and the lack of a proper cultural context, has an impact on various aspects of adolescents' lives. The aim of the present study was to determine the correlation between well-being and cell phone addiction in high school girls and boy's students with the mediating role of academic vitality.

Methods: The present study is descriptive-correlational. The statistical population included all male and female high school students in Khorramabad who were studying in the academic year 2020-2021. The sampling method of districts and high schools was cluster random. 346 people were selected by census method. Data collection instruments included demographic questionnaire, "Well-being Assessment Questionnaire", "Cell Phone Addiction Scale" and "Academic Buoyancy Questionnaire". Content validity was measured by qualitative method, face validity and reliability by internal consistency method by calculating Cronbach's alpha coefficient. Data were analyzed with SPSS. 24 and AMOS. 23.

Results: After corrections, the pattern had a good fit and there was a direct, negative and significant correlation between mobile phone addiction and well-being and academic vitality ($P < 0.01$). Also, there was a direct, positive and significant correlation between academic vitality and well-being ($P < 0.01$). Academic vitality partially mediated the correlation between mobile phone addiction and well-being. Also, the gender of this model did not moderate mediation.

Conclusions: Academic vitality mediates the correlation between cell phone addiction and well-being. It is suggested that in order to reduce students' addiction on cell phones and create well-being in them, efforts should be made to increase the level of academic vitality.

Keywords: Well-Being, Mobile addiction, Academic Vitality, Gender.

همبستگی بهزیستی و اعتیاد به تلفن همراه در دانش آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه: نقش میانجی گری سرزندگی تحصیلی

ابراهیم محمودی مهر^۱، فریبا حافظی^{۲*}، سعید بختیارپور^۳، رضا جوهری فرد^۴

۱- دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

۲- استادیار، گروه روانشناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

۳- استادیار، گروه روانشناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

۴- استادیار، گروه روانشناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

نویسنده مسئول: فریبا حافظی، استادیار، گروه روانشناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.
ایمیل: febram315@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۲/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۷/۲۲

چکیده

مقدمه: رشد روز افزون اعتیاد به تلفن همراه و عدم بسترسازی فرهنگی مناسب، سبب تاثیر آن بر جوانب مختلف زندگی نوجوانان می شود. هدف پژوهش حاضر تعیین همبستگی بهزیستی و اعتیاد به تلفن همراه در دانش آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه با نقش میانجی گری سرزندگی تحصیلی است.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع توصیفی- همبستگی است. جامعه آماری شامل تمام دانش آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه شهرستان خرم آباد بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند. روش نمونه گیری ناحیه ها و دبیرستان ها تصادفی خوشه ای بود. از بین آن ها ۳۴۶ تن به روش سرشماری انتخاب شدند. ابزار جمع آوری داده ها شامل پرسشنامه جمعیت شناختی، "پرسشنامه بررسی بهزیستی" (Well-being Assessment Questionnaire)، "مقیاس اعتیاد به تلفن همراه" (Cell Phone Addiction Scale) و "پرسشنامه سرزندگی تحصیلی" (Academic Buoyancy Questionnaire) بود. روایی محتوا به روش کیفی، روایی صوری و پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ اندازه گیری شد. داده ها با نرم افزارهای اس پی اس اس نسخه ۲۴ و نرم افزار آموس نسخه ۲۳ تحلیل شد.

یافته ها: پس از اصلاحات، الگو برازش مطلوبی داشت و بین میزان اعتیاد به تلفن همراه با بهزیستی و سرزندگی تحصیلی همبستگی مستقیم، منفی و معنادار بود ($P < 0/01$). همچنین بین سرزندگی تحصیلی و بهزیستی همبستگی مستقیم، مثبت و معنادار بود ($P < 0/01$). سرزندگی تحصیلی همبستگی بین میزان اعتیاد به تلفن همراه با بهزیستی را به صورت جزئی میانجی گری کرد. همچنین جنسیت این الگو میانجی گری را تعدیل نکرد.

نتیجه گیری: سرزندگی تحصیلی همبستگی بین اعتیاد به تلفن همراه با بهزیستی را میانجی گری می کند. پیشنهاد می شود برای کاهش اعتیاد دانش آموزان به تلفن همراه و ایجاد بهزیستی در آن ها سعی شود که سطح سرزندگی تحصیلی افزایش داده شود.

کلیدواژه ها: بهزیستی، اعتیاد به تلفن همراه، سرزندگی تحصیلی، جنسیت.

مقدمه

نوجوانی یک دوره رشد بسیار مهم است که طی آن افراد با بی‌ثباتی و عدم قطعیت در ابعاد مختلف از زندگی مانند هویت و منظور رفع این نقص توجه و تحصیل مواجه هستند (۱). با توجه به اهمیت تحصیل در این دوران، یکی از مفاهیم مهم که امروزه توجه بسیاری پژوهشگران را به خود جلب کرده، بهزیستی (well-being)، می‌باشد (۲). جنبه‌های مثبت کارکرد روانی از جمله بهزیستی در پژوهش‌های پیشین کمتر مورد بررسی قرار گرفته و نیازمند مطالعات بیشتری می‌باشد (۲). Basson (۳) معتقد است که بهزیستی شامل عوامل مثبت است و نه فقط فقدان عوامل منفی و مفهومی نسبتاً وسیع است که به شرایط زندگی خوب و رضایت بخش اشاره دارد و حالتی است که با سلامتی، شادی و موفقیت توصیف می‌شود. همچنین بهزیستی شامل توانایی مشارکت فعال در کار و تفریح، ایجاد روابط معنادار با دیگران، تجربه کردن هیجانات مثبت، گسترش حس خودمختاری و هدف زندگی و تجربه کردن احساسات مثبت، می‌شود.

مزایای استفاده از فناوری در دنیای مدرن امروزی واضح و آشکار است. با این حال روند رو به رشد استفاده از فناوری‌های جدیدی مانند تلفن‌های همراه و تلفن‌های هوشمند می‌تواند با اثرات منفی بالقوه‌ای به ویژه در رشد و عملکرد کودکان و نوجوانان که جزو بیشترین گروه مصرف کنندگان رسانه‌های دیجیتال هستند، همراه باشد (۴). گوشی‌های تلفن همراه باعث کاهش اضطراب والدین و فرزندان می‌شوند، زیرا می‌توانند باهم در تماس باشند و در نتیجه سبب نوعی احساس امنیت می‌شود، لذا این ابزار می‌تواند مفید باشد (۵). در کنار این مزایا، سهولت استفاده و در دسترس بودن، موجب استفاده بیش از حد شده و نگران کننده است. با افزایش استفاده بیش از حد از تلفن‌های هوشمند این نگرانی در مورد نوجوانان وجود دارد که نوعی وابستگی یا اعتیاد به آن داشته باشند. اعتیاد تلفن همراه جزو دسته اعتیادهای رفتاری طبقه بندی می‌شود (۶).

گسترده‌گی استفاده از تلفن‌های هوشمند و برنامه‌های رسانه‌های اجتماعی در بین نوجوانان در حدی است که در مطالعه‌ای مشخص شد، ۸۹ درصد از نوجوانان آمریکایی در سنین ۱۳ تا ۱۷ سال دارای تلفن هوشمند هستند و ۷۰ درصد آن‌ها کاربری خود را در فضای مجازی، چندین بار در روز بررسی می‌کنند (۷). گسترده‌گی استفاده از تلفن همراه

در سنین نوجوانی می‌تواند اثرات منفی را بر جنبه‌های مختلف زندگی نوجوان از جمله جنبه‌های تحصیلی بگذارد (۸). نتایج پژوهش‌ها نیز از همستگی بین اعتیاد به تلفن همراه و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان (۹-۱۱) و دانشجویان (۵)، حکایت دارد. نتایج پژوهشی نشان داد که استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه منجر به اهمال کاری تحصیلی می‌شود (۱۲). همچنین اعتیاد به تلفن همراه در یک الگو ساختاری به عنوان پیش‌بینی برای اهمال کاری تحصیلی مورد تایید قرار گرفته است (۱۳). نتایج پژوهش صمدیک و همکاران (۱۴) نشان داد بین اعتیاد به تلفن همراه و معدل نیمسال قبل دانشجویان همبستگی معکوس معناداری وجود داشت (۱۴). همچنین نتایج پژوهش عطادخت و همکاران (۱۵) نشان داد که افزایش اعتیاد به تلفن همراه، افت تحصیلی دانش‌آموزان را به همراه داشته است (۱۵).

با تحول رویکرد مثبت‌نگر در روانشناسی، متغیر سرزندگی تحصیلی در جهت فرایندهای مثبت زندگی تحصیلی و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان، در بستر سازه تاب‌آوری تحصیلی شکل گرفت، اما با آن متفاوت می‌باشد (۱۸-۱۶). سرزندگی تحصیلی به دنبال درک چگونگی رفتار دانش‌آموزان با فشارهای روزمره، مشکلات و چالش‌ها در مدرسه است. بطور مثال، کسب نمره پایین‌تر از انتظار، شکست در رقابت تحصیلی و یا اضطراب امتحان و ارزشیابی به عنوان منابعی موقت برای کاهش انگیزه و درگیری تحصیلی به حساب می‌آیند (۱۹). چنین ویژگی‌هایی باعث شده تا سرزندگی تحصیلی در ارتباط بین منابع فردی، خانوادگی و اجتماعی با سایر متغیرهای تحصیلی به صورت یک متغیر میانجی‌گر عمل کند (۲۲-۲۰). با توجه به مطالب فوق و بررسی پژوهش‌های مربوط، و با توجه به این نکته که تاکنون پژوهشی در ایران با این عنوان مطالعه حاضر صورت نگرفته است، مطالعه حاضر با هدف تعیین همبستگی بهزیستی و اعتیاد به تلفن همراه در دانش‌آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه با نقش میانجی‌گری سرزندگی تحصیلی انجام شد.

روش کار

طرح پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمام دانش‌آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه شهرستان خرم‌آباد بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند. جهت

شامل عبارات ۵، ۶، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۱۸) و در آمیزی با کادر مدرسه (integration with school staff) (۷ عبارت شامل عبارات ۸، ۹، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۹، ۳۰) می باشد. نمره گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۵ درجه ای از کاملاً موافقم=۵ تا کاملاً مخالفم=۱ می باشد و عبارت های ۱ تا ۸ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. حداقل و حداکثر نمره در این پرسشنامه، به ترتیب ۳۱ و ۱۵۵ است. نمره ۳۱ به این معنا است که فرد از لحاظ بهزیستی در پایین ترین سطح است و نمره ۱۵۵ به این معنا است که فرد از لحاظ بهزیستی در بالاترین سطح قرار دارد و از وضعیت بهزیستی خوب و مطلوبی برخوردار است. روایی سازه به روش تحلیل عاملی تاییدی روی ۳۸۷ تن دانشجو دانشگاه Berkeley مورد بررسی قرار گرفت و ۴ سازه مورد تایید قرار دادند. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ روی ۳۸۷ تن دانشجو دانشگاه Berkeley برای مولفه ها به ترتیب برای ارزش مدرسه، فرسودگی نسبت به مدرسه، رضایتمندی تحصیلی و در آمیزی با کادر مدرسه به ترتیب ۰/۶۴، ۰/۷۷، ۰/۹۱ و ۰/۹۴ گزارش شد (۲۳).

در مطالعه Ryff (۲۴) روایی محتوا به روش کیفی «پرسشنامه بررسی بهزیستی» با استفاده از نظر ۶ تن از متخصصان حوزه روانشناسی سلامت دانشگاه Cambridge، مطلوب گزارش شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ روی ۱۲۹ تن از دانشجویان دانشگاه Cambridge انجام ۰/۹۳ گزارش شد و برای مولفه های ارزش مدرسه، فرسودگی نسبت به مدرسه، رضایتمندی تحصیلی و در آمیزی با کادر مدرسه، به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۹۲، ۰/۸۸ و ۰/۹۶ گزارش شده است (۲۴).

در یک مطالعه داخل کشور، زنجانی طیبی (۲۵) پژوهشی روی دانشجویان دانشگاه شیراز به تعداد ۳۱۱ تن انجام داد و از «پرسشنامه بررسی بهزیستی» استفاده کرد. روایی محتوا به روش کیفی ابزار با استفاده از نظر ۱۱ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز مطلوب گزارش شده است. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ روی نمونه پژوهش برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ و برای مولفه های ارزش مدرسه، فرسودگی نسبت به مدرسه، رضایتمندی تحصیلی و در آمیزی با کادر مدرسه ۰/۸۸، ۰/۸۵، ۰/۹۱ و ۰/۹۳ حاصل شد. در مطالعه میکاییلی (۲۶) که روی دانشجویان دانشگاه ارومیه به

آزمون الگوی پیشنهادی و فرضیه های پژوهش، با در نظر گرفتن تعداد افراد جامعه (۳۴۱۶ تن) و با استفاده از جدول Krejcie & Morgan تعداد ۳۴۶ تن (با در نظر گرفتن احتمال داشتن افت آزمودنی ها، پرسشنامه های مخدوش و داده های پرت) انتخاب شد. روش نمونه گیری ناحیه ها و دبیرستان ها تصادفی خوشه ای بود. بدین صورت که ابتدا بر اساس منطقه بندی شهرستان خرم آباد (ناحیه ۱ و ناحیه ۲ آموزش و پرورش)، ناحیه ۲ آموزش و پرورش به صورت تصادفی ساده از نوع قرعه کشی انتخاب شد. سپس از ناحیه ۲ آموزش و پرورش انتخاب شده به صورت تصادفی ساده با روش قرعه کشی ۱۴ دبیرستان مقطع اول و دوم متوسطه از کل دبیرستان ها (۲۷ دبیرستان) انتخاب شد. نهایتاً از هر دبیرستان ۲ کلاس به روش تصادفی ساده با روش قرعه کشی انتخاب شد که جمعاً ۲۸ کلاس با تعداد ۳۴۶ تن دانش آموز بودند که به روش سرشماری انتخاب شدند. بعد از پخش پرسشنامه ها به دلیل وجود داده های پرت، افت آزمودنی ها و پرسشنامه های مخدوش به طور کلی داده های مربوط به ۳۴۶ آزمودنی تحلیل شد. معیارهای ورود شرکت کنندگان در این پژوهش شامل تحصیل در دوره اول و دوم متوسطه و نداشتن سابقه بیماری های جدی پزشکی و روانپزشکی مستلزم مصرف دارو سه حلقوی (با توجه به پرونده دانش آموزان در مدرسه و با کمک مشاور مدرسه)، بود. معیار خروج در پژوهش حاضر، عدم تمایل شرکت کننده در پاسخ دهی به سوالات پرسشنامه می باشد. داده های مربوط به شرکت کنندگانی که به صورت کامل پاسخ نداده بودند یا اصلاً جواب نداده بودند به عنوان داده های پرت شده در نظر گرفته شدند و وارد تحلیل نشدند. ابزار اندازه گیری مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه جمعیت شناختی شامل جنسیت، سن و سطح تحصیلات بود. در مطالعه حاضر وضعیت اقتصادی و اجتماعی و نوع خانواده مورد بررسی قرار نگرفته است.

«پرسشنامه بررسی بهزیستی» Well-being Assessment Questionnaire) در سال ۲۰۱۲ توسط Bradley طراحی شده است (۲۳). پرسشنامه از نوع خود سنجی است که دارای ۳۱ عبارت و ۴ مولفه ارزش مدرسه (school value) (۸ عبارت شامل عبارات ۱، ۴، ۷، ۱۰، ۱۳، ۱۶، ۱۹، ۲۰)، فرسودگی نسبت به مدرسه (burnout towards school) (۸ عبارت شامل عبارات ۲، ۳، ۲۲، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۱)، رضایتمندی تحصیلی (academic satisfaction) (۸ عبارت

تعداد ۳۷۶ تن انجام شد، از «پرسشنامه بررسی بهزیستی» استفاده گردید. روایی محتوا به روش کیفی ابزار با استفاده از نظر ۸ تن از متخصصان حوزه روانشناسی بالینی دانشگاه ارومیه مطلوب گزارش شده است. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ با ۳۷۶ تن انجام و ۰/۷۷ گزارش شد. همچنین برای مولفه های ارزش مدرسه، فرسودگی نسبت به مدرسه، رضایتمندی تحصیلی و در آمیزی با کادر مدرسه ۰/۷۱، ۰/۶۹، ۰/۸۹ و ۰/۸۳ گزارش شده است.

«مقیاس اعتیاد به تلفن همراه» (Cell Phone Addiction Scale) توسط Kwon و همکاران در ۲۰۱۳ تهیه شده است (۲۷). مقیاس شامل ۲۱ عبارت و ۳ زیر مقیاس تحمل محرومیت (tolerance of deprivation) (۷ عبارت ۱، ۳، ۶، ۷، ۱۰، ۱۱، ۲۰)، اختلال عملکرد زندگی (dysfunction of life) (۷ عبارت ۲، ۴، ۵، ۸، ۹، ۱۲، ۱۵)، و اجبار اصرار (compulsion) (to insist) (۷ عبارت ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۱) طبقه بندی و نمره گذاری شده است، که بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه ای (۱= خیلی کم تا ۵= خیلی زیاد) نمره گذاری شده است. حداقل و حداکثر نمره کلی در این مقیاس، به ترتیب ۲۱ و ۱۰۵ است. نمره ۲۱ به این معناست که فرد از لحاظ اعتیاد به تلفن همراه در پایین ترین سطح است و نمره ۱۰۵ به این معناست که فرد از لحاظ وابستگی به تلفن همراه در بالاترین سطح قرار دارد. سطح بندی نمره در مقیاس اعتیاد به تلفن همراه به این صورت است که نمره بین ۲۱ تا ۵۰ به صورت اعتیاد به تلفن همراه خفیف؛ نمره بین ۵۱ تا ۷۵ به صورت اعتیاد به تلفن همراه متوسط و نمره بین ۷۶ تا ۱۰۵ به صورت اعتیاد به تلفن همراه شدید، سطح بندی می شود.

در مطالعه Seo و همکاران (۲۸) روایی صوری و محتوا به روش کیفی «مقیاس اعتیاد به تلفن همراه»، با استفاده از نظر ۴ تن از متخصصان حوزه روانشناسی بالینی دانشگاه Sorbonne مطلوب گزارش شده است. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، روی ۲۱۵۹ تن از دانشجویان دانشگاه Sorbonne اجرا و ۰/۷۷ گزارش شد. در مطالعه Kim & Hahn (۲۹) روایی صوری و محتوا به روش کیفی «مقیاس اعتیاد به تلفن همراه»، با استفاده از نظر ۶ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه Peking، مطلوب گزارش شده است. همچنین برای بررسی میزان پایایی به روش همسانی

درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، روی ۲۷۳ تن از دانش آموزان شهر Peking چین اجرا و ۰/۸۱ گزارش شد. در مطالعه خزائی و همکاران (۳۰) روایی صوری و محتوا به روش کیفی «مقیاس اعتیاد به تلفن همراه»، با استفاده از نظر ۷ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه بیرجند مطلوب گزارش شده است. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، روی ۶۳۷ تن از دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر بیرجند اجرا و ۰/۸۱ گزارش شد. همچنین در مطالعه سلیمان پور عمران و اسلامی (۳۱) روایی صوری و محتوا به روش کیفی «مقیاس اعتیاد به تلفن همراه»، با استفاده از نظر ۴ تن از متخصصان حوزه روانشناسی بالینی دانشگاه فردوسی مشهد مطلوب گزارش شده است. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ روی ۱۵۹ تن از دانش آموزان شهر مشهد انجام و ۰/۸۱ گزارش شده است. «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی» (Academic Buoyancy Questionnaire) توسط Martin & Marsh در سال ۲۰۰۶ طراحی شده است (۳۲). پرسشنامه دارای ۹ عبارت است که در یک طیف ۵ درجه ای از کاملاً موافقم=۵ تا کاملاً مخالفم=۱ نمره گذاری شده است. حداکثر حداقل و حداکثر نمره کلی در این پرسشنامه، به ترتیب ۹ و ۴۵ است. نمره ۹ به این معناست که فرد از لحاظ «سرزندگی تحصیلی» در پایین ترین سطح است و نمره ۴۵ به این معناست که فرد از لحاظ «سرزندگی تحصیلی» در بالاترین سطح قرار دارد (۳۲). سطح بندی نمره در «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی» به این صورت است که نمره بین ۹ تا ۲۵ به صورت سرزندگی تحصیلی پایین؛ نمره بین ۲۶ تا ۳۵ به صورت سرزندگی تحصیلی متوسط و نمره بین ۳۶ تا ۴۵ به صورت سرزندگی تحصیلی بالا، سطح بندی می شود. روایی صوری به روش کیفی با استفاده از نظر ۹ تن از متخصصان حوزه روانشناسی بالینی دانشگاه Oxford مطلوب گزارش شده است (۳۲). پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ روی ۲۰۱ تن از دانشجویان دانشگاه Oxford انجام ۰/۸۸ گزارش شده است.

در مطالعه Martin (۳۳) روایی صوری و محتوا به روش کیفی «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی»، با استفاده از نظر ۹ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه ملیورن کشور استرالیا مطلوب گزارش شده است. همچنین پایایی

بهزیستی» و «مقیاس اعتیاد به تلفن» همراه به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۸۹ و ۰/۹۱ به دست آمد، که نشان دهنده پایایی قابل قبول پرسشنامه مورد استفاده در پژوهش حاضر است. برای جمع آوری داده ها، ابتدا مجوزهای لازم از قسمت پژوهش دانشگاه اخذ برای اجرای مطالعه حاضر اخذ شد. سپس به حراست اداره آموزش و پرورش شهرستان خرم آباد مراجعه و ضمن توضیحات لازم پیرامون مطالعه حاضر، مجوزهای لازم از این بخش نیز دریافت شد. پس از انتخاب نمونه های مورد مطالعه، فرم رضایت نامه به صورت مجازی و از طریق برنامه کاربردی واتساپ برای دانش آموزان ارسال شد تا در صورت رضایت برای شرکت در پژوهش، آن را پر کنند. در این فرم ذکر شد که شرکت کنندگان این حق را دارند که در هر مرحله از پژوهش بر اساس اختیار کامل به همکاری خود با پژوهشگر خاتمه دهند و در خصوص محرمانه بودن اطلاعات نیز به شرکت کنندگان اطمینان خاطر داده شد. به دلیل شیوع بیماری کووید-۱۹ و تعطیلی مدارس، پس از کسب مجوزها و هماهنگی های لازم دانش آموزان به صورت مجازی و از طریق شبکه آموزشی شاد و شبکه اجتماعی واتساپ به صورت مجازی و آن لاین به پرسشنامه ها پاسخ دادند. تعداد ۳۴۶ پرسشنامه باقیمانده، با استفاده از روش های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی و تحلیل مسیر) تجزیه و تحلیل شدند. داده ها در نرم افزارهای اس پی اس نسخه ۲۴ و نرم افزار آموس نسخه ۲۳ تحلیل شد.

یافته ها

تعداد کل شرکت کنندگان ۳۴۶ تن با دامنه سنی بین ۱۲ تا ۱۸ سال بودند. توزیع شرکت کنندگان بر اساس جنسیت به این صورت بود که از بین ۳۵۳ تن دانش آموز شرکت کننده در مطالعه؛ ۱۷۳ تن را دانش آموزان پسر (۴۹ درصد) و ۲۰۰ تن را دانش آموزان دختر (۵۱ درصد) تشکیل داده اند. همچنین ۱۹۷ تن شرکت کنندگان دوره اول متوسطه (۵۵ درصد) و ۱۵۶ تن (۴۵ درصد)، دوره دوم متوسطه بودند. میانگین و انحراف استاندارد سن شرکت کنندگان در پژوهش به ترتیب برابر با ۱۵/۰۶ و ۲/۴ سال بود. برای آزمون الگو پیشنهادی از روش الگوی معادلات ساختاری استفاده شد. با توجه به این که مبنای تجزیه و تحلیل الگوهای علی ماتریس همبستگی است لذا،

به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، روی ۳۱۸ تن از دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر ملیورن کشور استرالیا اجرا و ۰/۸۹ گزارش شد. در مطالعه Miller و همکاران (۳۴) روایی صوری و محتوا به روش کیفی «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی»، با استفاده از نظر ۵ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه Maynooth کشور ایرلند مطلوب گزارش شده است. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، روی ۱۰۸۱ تن دانشجویان دانشگاه Maynooth کشور ایرلند شمالی اجرا و ۰/۷۷ گزارش شد.

در ایران، ویسکرمی و یوسف وند (۳۵) در پژوهش خود که روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام دادند، از «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی» استفاده کردند. روایی محتوا به روش کیفی ایزار با استفاده از نظر ۱۰ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه علوم پزشکی لرستان مطلوب گزارش شده است. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ روی ۵۰۷ تن از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان، ۰/۸۳ گزارش شد. دهقانی زاده و همکاران (۳۶) مطالعه ای روی ۳۳۷ تن از دانش آموزان (۱۷۶ دختر و ۱۶۱ پسر) مقطع متوسطه اول و دوم شهر مهران انجام دادند. روایی محتوا به روش کیفی «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی» با استفاده از نظر ۷ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهران مطلوب گزارش شده است. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، روی نمونه پژوهش اجرا و ۰/۸۰ گزارش شد.

در پژوهش حاضر از روایی محتوا با روش شاخص نسبت روایی محتوا برای ابزارها استفاده شد. لذا از نظر ۸ تن از متخصصان حوزه روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز استفاده شد تا در مورد هر کدام از عبارت های ابزارهای پژوهش به طیف شامل: ضروری است، مفید اما ضروری نیست و ضرورتی ندارد، پاسخ دهند. در پژوهش حاضر شاخص نسبت روایی محتوا برای «پرسشنامه بررسی بهزیستی»، «مقیاس اعتیاد به تلفن همراه» و «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی» به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۸ و ۰/۹۰ حاصل شد. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، روی ۳۴۶ تن از دانش آموزان دوره اول و دوم متوسطه شهرستان خرم آباد انجام و برای «پرسشنامه سرزندگی تحصیلی»، «پرسشنامه بررسی

(جدول ۱) میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره و همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱: شاخص های توصیفی و همبستگی متغیرها

جنسیت	متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کمترین نمره	بیشترین نمره	۱	۲	۳
	۱- اعتیاد به تلفن همراه	۶۰/۱۳	۱۴/۷۳	۳۷	۹۱	۱		
دختر	۲- سرزندگی تحصیلی	۲۹/۸۴	۷/۶۸	۱۵	۴۱	**۰/۳۶	۱	
	۳- بهزیستی	۱۰۶/۴۰	۳۲/۱۶	۴۶	۱۸۴	**۰/۲۷	**۰/۵۴	۱
	۱- میزان اعتیاد به تلفن همراه	۶۱/۲۲	۱۵/۰۹	۳۶	۹۲	۱		
پسر	۲- سرزندگی تحصیلی	۲۹/۰۲	۷/۱۴	۱۴	۴۰	**۰/۳۲	۱	
	۳- بهزیستی	۱۰۵/۳۳	۳۱/۱۲	۴۴	۱۷۹	**۰/۲۸	**۰/۵۶	۱
	۱- میزان اعتیاد به تلفن همراه	۶۰/۶۷	۱۴/۹۷	۳۶	۹۲	۱		
کل نمونه	۲- سرزندگی تحصیلی	۲۹/۴۳	۷/۴۲	۱۴	۴۱	**۰/۳۴	۱	
	۳- بهزیستی	۱۰۵/۸۶	۳۱/۶۸	۴۴	۱۸۴	**۰/۲۷	**۰/۵۵	۱
	۱- میزان اعتیاد به تلفن همراه	۶۰/۶۷	۱۴/۹۷	۳۶	۹۲	۱		

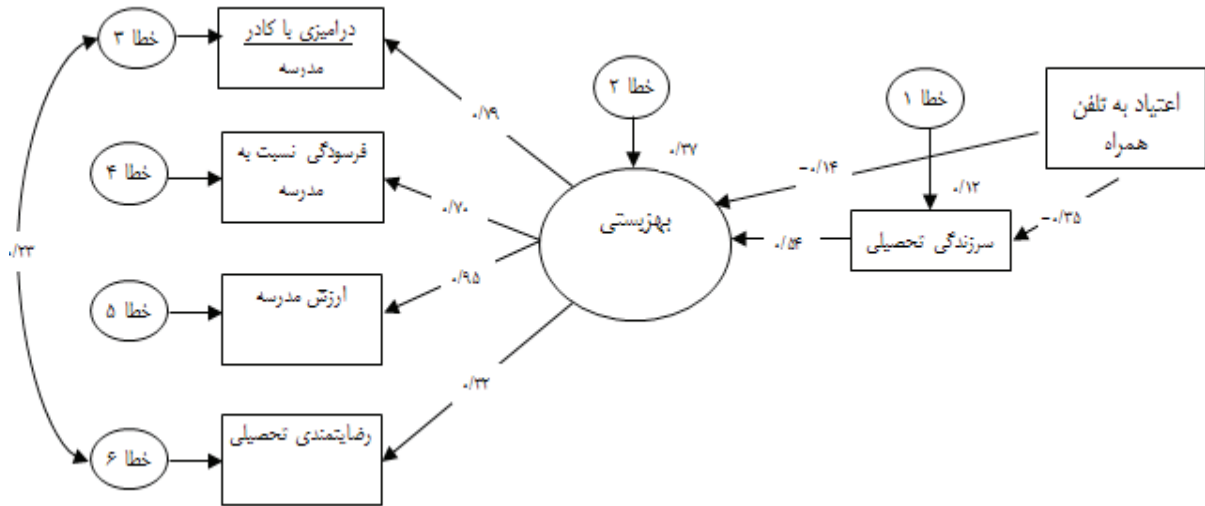
**p<۰/۰۱

همه متغیرها آماره VIF، کمتر از ۱۰ و آماره تحمل بیشتر از ۰/۱ بود. لذا مفروضه عدم هم خطی چندگانه رعایت شده بود. همچنین برای آزمون مفروضه استقلال خطاها از آزمون دوربین- واتسون (Durbin-Watson) استفاده شد. مقدار بدست آمده در این پژوهش برای گروه دختران، ۲/۰۵ و برای گروه پسران برابر با ۱/۷۹ بود و چون در طیف ۱/۵-۲/۵ قرار دارد بیانگر رعایت مفروضه استقلال خطاها است. با توجه به رعایت مفروضه‌ها می‌توان برازندگی الگوی پیشنهادی بر اساس معیارهای برازندگی ارزیابی کرد. در این پژوهش ۳ الگو، یعنی الگو کلی، الگو دختران و پسران مورد بررسی قرار گرفت.

برازش الگوی نهایی بر اساس شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (AGFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)، شاخص برازش هنجار شده بنتلر بونت (NNFI)، شاخص برازش توکر - لویس (TLI)، شاخص برازش افزایشی (IFI) و شاخص برازش نسبی (RFI) و مقدار ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین (RMSEA) انجام شد. برازش الگوی نهایی آزمون شده براساس شاخص های برازندگی نشان داد که شاخصی های الگو اولیه به ترتیب $df = 8$ ، $\chi^2 = 26/88$ ، $IFI = 0/095$ (شاخص برازش افزایشی)، $TLI = 0/91$ (شاخص برازش توکر - لویس)، $CFI = 0/93$ ، $NFI = 0/93$ (شاخص برازش هنجار شده بنتلر بونت)، $RMSEA = 0/11$ (ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین) و $PCLOSE = 0/01$ و شاخص های الگو نهایی به ترتیب $df = 7$ ، $\chi^2 = 18/17$ ، $IFI = 0/97$ (شاخص

جدول ۱ شاخص های توصیفی (میانگین، انحراف معیار و حداقل و حداکثر نمره) نمونه شرکت کننده در پژوهش حاضر و نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی همبستگی بین متغیرهای پیش بین، میانجی و ملاک را در پژوهش نشان میدهد. مندرجات آن حاکی از آن است که تمام متغیرهای پژوهش، دارای همبستگی معناداری هستند. این امر حکایت از انتخاب مناسب متغیرها در این پژوهش، بر اساس پیشینه پژوهشی و مطالعات انجام گرفته در گذشته دارد. این تحلیل های همبستگی بینشی در خصوص روابط دو متغیری بین متغیرهای پژوهش را فراهم می‌کنند. جهت آزمون همزمان الگو روابط مفروض در پژوهش حاضر، از الگویابی معادلات ساختاری استفاده شد. پس از بررسی توصیفی داده‌ها نمونه آماری به ۲ گروه دانش آموزان دختر و پسر تقسیم شدند. قبل از تحلیل داده‌ها با استفاده از روش آماری الگو یابی معادلات ساختاری ابتدا می‌بایست پیش فرض های بهنجاری چند متغیری، خطی بودن، هم خطی چندگانه و استقلال خطاها آزمون شوند (۲۷)، که در این پژوهش نیز آزمون و تایید شدند. جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون های کجی و کشیدگی استفاده شد با توجه به اینکه همه متغیرهای پژوهش دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچکتر از ۳ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کمتر از ۱ بودند، لذا تخطی از بهنجاری بودن داده‌ها مشهود نبوده و فرض نرمال بودن داده‌ها در کل نمونه و در هر ۲ گروه تایید می‌شود. جهت بررسی هم خطی چندگانه، از آماره تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد و برای

RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین) برآزش مطلوبی ندارد لذا الگو از طریق همبسته کردن خطاهای متغیر مکنون اصلاح شد و نتایج نشان داد که الگوی نهایی از برآزش مطلوبی برخوردار است. ضرایب استاندارد مسیره‌ها در الگو نهایی را برای کل نمونه در (شکل ۱) نشان داده می‌شود.

شکل ۱: ضرایب استاندارد مسیر الگو نهایی آزمون شده کل نمونه

الگوی ساختاری، مسیره‌ها و ضرایب استاندارد متغیرها نشان داد که برای مسیر اعتیاد به تلفن همراه به بهبودی تحصیلی ضریب β و P به ترتیب -0.14 و 0.03 ، برای مسیر سرزندگی تحصیلی به بهبودی ضریب β و P به ترتیب 0.54 و 0.001 و مسیر وابستگی به تلفن همراه به سرزندگی تحصیلی ضریب β و P به ترتیب -0.35 و 0.001 می‌باشد. بر اساس ضرایب پارامتر استاندارد و مقدار احتمال متناظر ارائه شده در (جدول ۲) تمام مسیره‌های الگو نهایی معنادار می‌باشند. به این صورت که بین میزان اعتیاد به تلفن همراه با بهبودی همبستگی مستقیم، منفی و معنادار وجود دارد ($\beta = -0.14$ و $P < 0.05$) میزان اعتیاد به تلفن همراه با سرزندگی تحصیلی همبستگی مستقیم، منفی و معنادار دارد ($\beta = -0.35$ و $P < 0.01$). همبستگی مستقیم بین سرزندگی تحصیلی با بهبودی نیز مثبت و معنادار است. ($\beta = 0.54$ و $P < 0.01$).

در مسیر غیر مستقیم، نشان داده‌شد که با حضور متغیر میانجی، همبستگی اعتیاد به تلفن همراه و بهبودی همچنان معنادار بود. این بدان معنا است که سرزندگی تحصیلی بخشی از همبستگی اعتیاد به تلفن همراه با بهبودی را جذب و این همبستگی را به طور جزئی میانجی‌گری می‌کند. به منظور مقایسه ۲ الگو در ۲ گروه دانش آموزان

برآزش افزایشی)، $TLI = 0.94$ (شاخص برآزش توکر - لویس)، $CFI = 0.97$ (شاخص برآزندگی تطبیقی)، $NFI = 0.95$ (شاخص برآزش هنجار شده بنتلر بونت)، $RMSEA = 0.08$ (ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین) و $PCLOSE = 0.06$ (احتمال نزدیکی برآزندگی) می‌باشد. مطابق با یافته‌های فوق مشاهده می‌شود الگوی پیشنهادی در شاخص

الگوی ساختاری، مسیره‌ها و ضرایب استاندارد متغیرها نشان داد که برای مسیر اعتیاد به تلفن همراه به بهبودی تحصیلی ضریب β و P به ترتیب -0.14 و 0.03 ، برای مسیر سرزندگی تحصیلی به بهبودی ضریب β و P به ترتیب 0.54 و 0.001 و مسیر وابستگی به تلفن همراه به سرزندگی تحصیلی ضریب β و P به ترتیب -0.35 و 0.001 می‌باشد. بر اساس ضرایب پارامتر استاندارد و مقدار احتمال متناظر ارائه شده در (جدول ۲) تمام مسیره‌های الگو نهایی معنادار می‌باشند. به این صورت که بین میزان اعتیاد به تلفن همراه با بهبودی همبستگی مستقیم، منفی و معنادار وجود دارد ($\beta = -0.14$ و $P < 0.05$) میزان اعتیاد به تلفن همراه با سرزندگی تحصیلی همبستگی مستقیم، منفی و معنادار دارد ($\beta = -0.35$ و $P < 0.01$). همبستگی مستقیم بین سرزندگی تحصیلی با بهبودی نیز مثبت و معنادار است. ($\beta = 0.54$ و $P < 0.01$).

در پژوهش حاضر برای تعیین معناداری همبستگی غیر مستقیم متغیرها و بررسی نقش میانجی‌گری سرزندگی تحصیلی، از آزمون بوت استرپ صدکی (percentile bootstrap) و بوت استرپ سوداری تصحیح شده (bias-

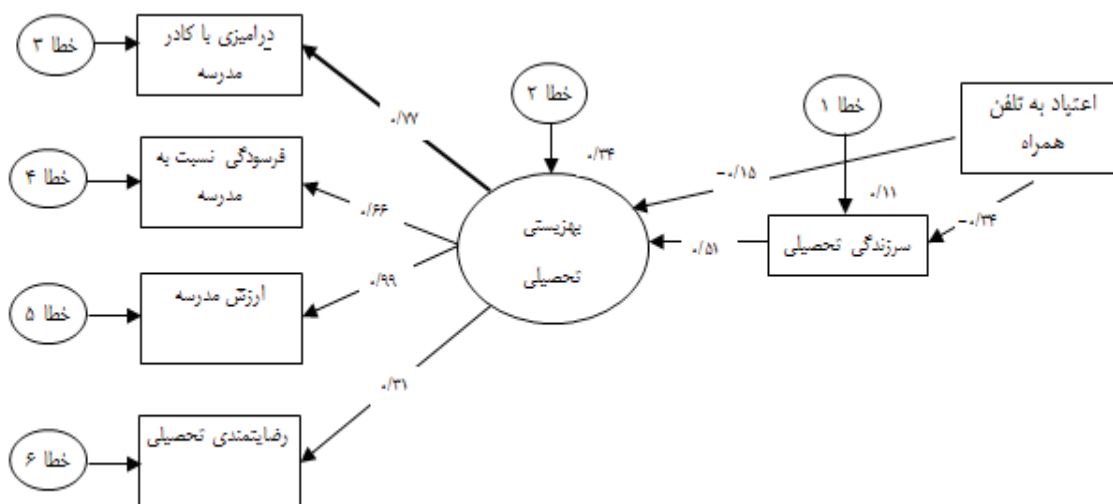
مورد قبول است. به عبارتی، این نتیجه شواهدی دال بر این فراهم می‌کند که حداقل یک یا چند مسیر مستقیم در ۲ گروه تفاوت معنادار دارند. ضرایب مسیر الگوی دختران و پسران به تفکیک در (جدول ۲) ارائه شده‌اند.

دختر و پسر، از روش تحلیل چند گروهی استفاده شد. در این پژوهش تغییرناپذیری الگوهای اندازه‌گیری در گروه دختران و پسران از طریق آزمون مقایسه الگوهای بررسی شد. اگر تفاوت مجذور خی، تفاوت معناداری را نشان دهد می‌توان به این نتیجه رسید که فرضیه تعدیل‌کنندگی «جنسیت»،

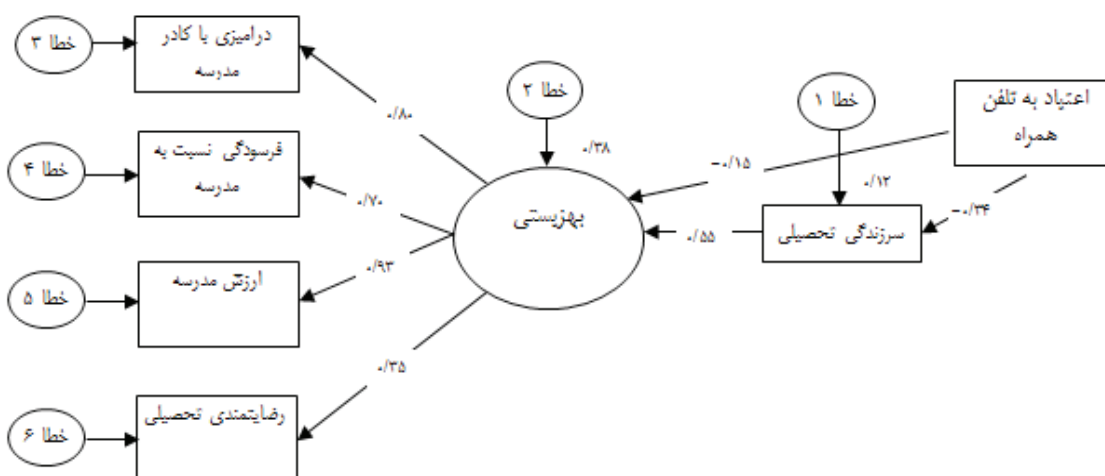
جدول ۲: ضرایب مسیر استاندارد مربوط به همبستگی‌های مستقیم متغیرها در الگوی دختران و پسران

الگوی پسران		الگوی دختران		مسیر
P	β	P	β	
۰/۰۳	-۰/۱۴	۰/۰۳	-۰/۱۵	اعتیاد به تلفن همراه ← بهزیستی
۰/۰۰۱	۰/۵۵	۰/۰۰۱	۰/۵۱	سرزندگی تحصیلی ← بهزیستی
۰/۰۰۱	-۰/۳۴	۰/۰۰۱	-۰/۳۳	اعتیاد به تلفن همراه ← سرزندگی تحصیلی

مطابق با یافته‌های مندرج در (جدول ۲) در هر ۲ گروه دختران و پسران، تمام مسیرها معنادار بودند.

شکل ۲: ضرایب استاندارد مسیر الگوی دختران

شکل ۳: ضرایب استاندارد مسیر الگوی پسران

به تلفن همراه دارند، طولانی مدت ذهن و جسم خویش را درگیر این فناوری کرده و از اهداف اصلی خود یعنی توجه، یادگیری و مطالعه دور می مانند که این خود بر نتایج و عملکرد تحصیلی آن ها تأثیر منفی گذاشته و بالطبع این نتایج پایین و گاهاً شکست تحصیلی، بر علاقه مندی و انگیزه پیشرفت آن ها تأثیرگذار خواهد بود و در نتیجه یک چرخه منفی شکل می گیرد. در نتیجه اعتیاد به تلفن همراه همراه با توجه به مولفه های بهزیستی موجب کاهش بهزیستی در دانش آموزان می گردد (۸).

از یافته های دیگر مطالعه حاضر این است که سرزندگی تحصیلی در همبستگی بین اعتیاد به تلفن همراه با بهزیستی، نقش میانجی گری، دارد. قبلاً چنین پژوهشی انجام نشده است و در پژوهش های قبلی و تقریباً مشابهی، به تبیین نقش میانجی گری سرزندگی تحصیلی پرداخته شده است (۲۱، ۲۲). با توجه به اینکه این همبستگی میانجی گری از ۲ همبستگی مستقیم تشکیل شده، به تبیین هریک از آن ها پرداخته می شود. در تبیین همبستگی اعتیاد به تلفن همراه و سرزندگی تحصیلی همسو با نتایج یافته های تقریباً مشابه پیشین، از تاب آوری به عنوان عاملی برای محافظت در برابر اعتیاد به تلفن همراه نام برده اند (۲۸). همچنین اعتیاد به تلفن همراه بر تاب آوری تحصیلی دانشجویان اثر دارد و می توان گفت استفاده افراطی از تلفن همراه با افزایش آسیب پذیری در برابر تنش همراه است (۲۹). از آنجایی که اعتیاد به تلفن همراه زمینه را برای وابستگی عاطفی به آن فراهم کرده و موجب مشغولیت ذهنی زیاد، افت تمرکز و در نهایت افت تحصیلی می شود. لذا افت مکرر تحصیلی باعث کاهش توان مقابله با این پیامدها و در نتیجه کاهش سرزندگی تحصیلی می شود.

از یافته های دیگر مطالعه حاضر این است که بین سرزندگی تحصیلی با بهزیستی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش حاضر با نتایج حاصل از پژوهشگران دیگر هماهنگ است (۲۱، ۱۹). در مطالعات گوناگون مجموعه توانایی ها و استعداد های درونی وجود دارند که باعث سازگاری فرد را در موقعیت های تحصیلی را فراهم می آورند و او را در مقابل تهدیدها، موانع و فشارها در حیطه تحصیلی توانمند می سازند. از جمله این توانایی ها می توان سرزندگی تحصیلی را مورد توجه قرار داد. سرزندگی

یافته ها نشان داد که با مقایسه شاخص های اندازه گیری و برآزش الگو، در دختران و پسران که از نظر ساختاری ۲ الگو شبیه به هم هستند اما برآوردهای ارزشی متفاوتی دارند. در الگو B تمام مسیرهای الگو محدود شده است بدین معنا که وزن تمام مسیرهای ۲ گروه مساوی شدند. به عبارت دیگر، با استفاده از تحلیل چند گروهی الگو محدود شده، وزن های ساختاری محدود شده و یا مساوی در نظر گرفته شده در ۲ گروه به دست آمد. یافته ها همچنین نشان داد که تفاضل مجذور خی دو الگو ی پسران و دختران برابر با 0.28 و درجه آزادی آن ۳ می باشد. با توجه به این مقدار مجذور خی و درجه آزادی ۳ در جدول که $0.7/81$ می باشد، نتیجه نشان داد که تفاوت ۲ گروه معنا دار نیست ($P > 0.05$). اگر تفاضل مجذور خی ۲ الگو معنادار باشد، که در این پژوهش چنین نبود، تفسیر آن به این صورت است که از فرضیه تغییرناپذیر گروه حمایت نمی شود و فرضیه تفاوت بین ۲ گروه تایید می شود. در این پژوهش نتایج، نقش تعدیل گری جنسیت را تایید نکرد. به عبارتی، در این الگو بین هیچ یک از مسیرهای مختلف در دختران و پسران تفاوت وجود دارد و لذا جنسیت الگو را تعدیل نمی کند.

بحث

پژوهش حاضر با هدف تعیین همبستگی اعتیاد به تلفن همراه و بهزیستی در دانش آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه با نقش میانجی گری سرزندگی تحصیلی انجام شد. نتایج نشان داد که میزان اعتیاد به تلفن همراه، علاوه بر همبستگی مستقیم با بهزیستی از طریق سرزندگی تحصیلی نیز با بهزیستی همبستگی دارد. در خصوص همبستگی اعتیاد به تلفن همراه با بهزیستی مطالعات پیشین حکایت از معنادار بودن این همبستگی دارند (۹-۱۵)، که در تبیین آن می توان گفت با توجه به اینکه یکی از دلایل مهمی که دانش آموزان در امور تحصیلی خود جدیت به خرج نمی دهند می کنند، اعتیاد به تلفن همراه است، این در حالی است که همبستگی منفی استفاده مفرط و اعتیاد گونه فناوری های جدید همچون تلفن همراه بر سلامت روان و بهزیستی روانی، کیفیت خواب، توجه و تمرکز و وظیفه شناسی دانشجویان و دانش آموزان بررسی و تأیید شده است (۱۱). لذا دانش آموزانی که به میزان بالا اعتیاد

نتیجه گیری

یافته های مطالعه حاضر نشان داد که پس از اصلاحات الگو برآزش مطلوبی داشت و بین اعتیاد به تلفن همراه با بهزیستی و سرزندگی تحصیلی همبستگی مستقیم، منفی و معنادار است. همچنین بین سرزندگی تحصیلی و بهزیستی همبستگی مثبت و معنا دار بود. سرزندگی تحصیلی همبستگی بین میزان اعتیاد به تلفن همراه با بهزیستی را به صورت جزئی میانجی گری کرد. همچنین یافته ها نشان داد جنسیت این الگو میانجی گری را تعدیل نکرد. پیشنهاد می شود که برای کاهش اعتیاد به تلفن همراه در دانش آموزان و ایجاد بهزیستی در آن ها، آموزش های لازم به نوجوانان در خصوص استفاده صحیح و علمی از این فناوری داده شود تا سبب گسترش فرهنگ صحیح اعتیاد به تلفن همراه و دستیابی به مزایای آن شود. از آنجایی که نمونه های مطالعه حاضر تنها شامل دانش آموزان مقطع اول و دوم متوسطه در شهرستان خرم آباد بود، و ملاحظات بومی و فرهنگی ممکن است در نتایج نقش داشته باشد، لذا در تعمیم نتایج آن به سایر جوامع آماری لازم است احتیاط بیشتری به عمل آید.

سپاسگزارى

این مقاله برگرفته از رساله دکتری ابراهیم محمودی مهر با راهنمایی خانم دکتر فریبا حافظی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز می باشد که با کدپژوهشی ۱۶۲۲۸۸۱۳۹ در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۲ در شورای پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز به تصویب رسیده است. این پژوهش در مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۲ در کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز مورد بررسی قرار گرفت و با شناسه IR.IAU.AHVAZ.REC.1399.084 به ثبت رسید.

تضاد منافع

نویسندگان این مقاله هیچگونه تضاد منافی گزارش نکردند.

تحصیلی عبارت است از توانایی دانش آموز برای موفقیت در برخورد با موانع و چالش های تحصیلی که به نوعی در زندگی تحصیلی جاری آن ها روی بوجود می آید. مانند عملکرد ضعیف در تکلیف، دشواری تکلیف و رقابت عجولانه و غیره سرزندگی تحصیلی به عنوان توانایی در نظر گرفته شده است که در چالش ها، مشکلات و موانع عادی و جاری زندگی تحصیلی به دانشجویان کمکهای قابل شایانی می کند و سبب عملکرد تحصیلی بالاتر در آن ها می گردد. تبیین دیگر بر مبنای نظریه Martin & Marsh (۱۶) اینکه در دوران تحصیل چالش های تحصیلی زیادی وجود دارد که نیازمند توجه، تأمل و تفکر هستند و این چالش ها حقیقت پایدار زندگی تحصیلی دانش آموزان می باشند و دانش آموزان دارای پایداری تحصیلی برای حل این چالش ها از خود مقاومت بیشتری نشان می دهند، در حل آن ها توجه و تأمل بیشتری دارند و احتمالاً موفقتر هستند (۱۶) که این عوامل باعث افزایش «بهزیستی تحصیلی» آن ها می شود. بر این اساس، می توان اظهار کرد که رسیدن به چنین یافته ای در پژوهش حاضر می تواند معقول و مستدل باشد. با در نظر گرفتن این ۲ همبستگی به صورت همزمان می توان گفت در واقع میزان اعتیاد به تلفن همراه در الگو مفروض این پژوهش علاوه بر همبستگی مستقیم از طریق همبستگی که با سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد، با بهزیستی نیز همبستگی دارد و در واقع سرزندگی تحصیلی به صورت جزئی این همبستگی را میانجی گری می کند. مطابق با یافته های پژوهش حاضر، جنسیت الگو را در حالت کلی تعدیل نکرد. متغیر تعدیل گر متغیری است که جهت و شدت ارتباط بین متغیر مستقل (پیش بین) و وابسته (ملاک) را تحت تاثیر قرار می دهد (۳۱). در خصوص تعدیل کنندگی جنسیت قبلاً پژوهش انجام نشده است. با توجه به اینکه در حال حاضر در سنین نوجوانی اعتیاد به تلفن همراه فارغ از جنسیت در سطح بالایی قرار دارد و نیز به جنسیت وابسته نیست، و با توجه به اینکه نمونه گیری دختران و پسران از یک فرهنگ صورت گرفته، عدم تعدیل الگو توسط جنسیت قابل توجیه است.

References

1. Padilla-Walker LM, Hardy SA, Christensen KJ. Adolescent hope as a mediator between parent-child connectedness and adolescent outcomes. *The Journal of Early Adolescence*. 2011; 31(6):853-879. <https://doi.org/10.1177/0272431610376249>
2. Ryff CD. Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1989; 57(6): 1069-1081. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
3. Basson N. The influence of psychological Factors on the subjective well-being of adolescents. Doctoral dissertation, University of the Free State. 2008. <http://hdl.handle.net/11660/751>
4. Wartella E, Rideout V, Lauricella AR, Connell S. Parenting in the age of digital technology. Report for the center on media and Human Development School of Communication Northwestern University. 2013; Jun <https://contemporaryfamilies.org/wp-content/uploads/2014/04/Wartella.pdf>
5. Sadoughi M. [The relationship between problematic mobile usage and academic performance among students]. *Education Strategies in Medical Sciences*. 2017; 10(2) :123-132. <http://edcbmj.ir/article-1-1141-en.html>
6. Kwon M, Lee JY, Won WY, Park JW, Min JA, Hahn C, Gu X, Choi JH, Kim DJ. Development and validation of a Smartphone Addiction Scale (SAS). *PloS one*. 2013; 27;8(2): e56936. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0056936>
7. Longobardi C, Settanni M, Fabris MA, Marengo D. Follow or be followed: Exploring the links between Instagram popularity, social media addiction, cyber victimization, and subjective happiness in Italian adolescents. *Children and Youth Services Review*. 2020;1(7):113-118. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104955>
8. Deighton J, Lereya ST, Casey P, Patalay P, Humphrey N, Wolpert M. Prevalence of mental health problems in schools: Poverty and other risk factors among 28000 adolescents in England. *The British Journal of Psychiatry*. 2019;215(3):1-3. <https://doi.org/10.1192/bjp.2019.19>
9. Domoff SE, Foley RP, Ferkel R. Addictive phone use and academic performance in adolescents. *Human Behavior and Emerging Technologies*. 2020; 2(1):33-8. <https://doi.org/10.1002/hbe2.171>
10. Samaha M, Hawi NS. Relationships among smartphone addiction, stress, academic performance, and satisfaction with life. *Computers in Human Behavior*. 2016;1(57): 321-5. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.045>
11. Grant JE, Lust K, Chamberlain SR. Problematic smartphone use associated with greater alcohol consumption, mental health issues, poorer academic performance, and impulsivity. *Journal of Behavioral Addictions*. 2019;8(2):335-42. <https://doi.org/10.1556/2006.8.2019.32>
12. Durak HY. Modeling of variables related to problematic internet usage and problematic social media usage in adolescents. *Current Psychology*. 2020; 39(4):1375-87. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9840-8>
13. Yang Z, Asbury K, Griffiths MD. An exploration of problematic smartphone uses among Chinese University students: Associations with academic anxiety, academic procrastination, self-regulation and subjective wellbeing. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2019; 17(3):596-614. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9961-1>
14. Samadbeik M, Valizadeh Kakavandi F, Nouri N, Saremi M, Birjandi M. [The relationship between cellular phone dependency and academic performance of students of Lorestan University of Medical Sciences]. *Journal of Yafte*. 2018; 20 (1) :1-11. <http://yafte.lums.ac.ir/article-1-2424-fa.html>
15. Atadokht A, Hamidifar V, Mohammadi I. [Over-use and type of mobile phone users in high school students and its relationship with academic performance and achievement motivation]. *Journal of School Psychology*, 2014; 3(2): 122-136. http://jsp.uma.ac.ir/article_201.html?lang=en
16. Martin AJ, Marsh HW. Academic resilience and its psychological and educational correlates: A construct validity approach. *Psychology in the Schools*. 2006;43(3):267-281. <https://doi.org/10.1002/pits.20149>
17. Collie RJ, Ginns P, Martin AJ, Papworth B. Academic buoyancy mediates academic anxiety's effects on learning strategies: An investigation of English-and Chinese-speaking Australian students. *Educational Psychology*. 2017; 37 (8): 947-964.

- <https://doi.org/10.1080/01443410.2017.1291910>
18. Martin AJ. Academic buoyancy and academic outcomes: Towards a further understanding of students with attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD), students without ADHD, and academic buoyancy itself. *British Journal of Educational Psychology*. 2014;84(1):86-107. <https://doi.org/10.1111/bjep.12007>
 19. Martin AJ, Yu K, Ginns P, Papworth B. Young people's academic buoyancy and adaptability: A cross-cultural comparison of China with North America and the United Kingdom. *Educational Psychology*. 2017;37(8):930-46. <https://doi.org/10.1080/01443410.2016.1202904>
 20. Martin AJ, Colmar SH, Davey LA, Marsh HW. Longitudinal modelling of academic buoyancy and motivation: Do the 5Cs hold up over time? *British Journal of Educational Psychology*. 2010;80(3):473-496. <https://doi.org/10.1348/000709910X486376>
 21. Azadian Bojnordi M, Bakhtiarpour S, Makvandi B, Ehteshamzadeh P. [Internal and external developmental assets and academic well-being: The mediating role of academic buoyancy]. *Journal of Educational Psychology*. 2020; 16(64): 426-436. http://jip.azad.ac.ir/article_676236_en.html
 22. Azadianbojnordi M, Bakhtiarpour S, Makvandi B, Ehteshamzadeh P. [Can academic hope increase academic engagement in Iranian students who are university applicants? investigating academic buoyancy as a mediator]. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*. 2020.
 23. Bradley CL. *The Well-Being Questionnaire*. Chur, Switzerland, Harwood Academic Publishers; 1994. [https://pure.royalholloway.ac.uk/portal/en/publications/the-wellbeing-questionnaire\(cd3f1ccb-0b13-4321-8016-50c6751358f1\)/export.html](https://pure.royalholloway.ac.uk/portal/en/publications/the-wellbeing-questionnaire(cd3f1ccb-0b13-4321-8016-50c6751358f1)/export.html)
 24. Ryff CD, Singer BH. Know they self and become what you are: A approach to psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*. 2008; 9(4):13-39. <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10902-006-9019-0>
 25. Zanjani Tabasi R. [Preliminary standardization of psychological well-being test]. Master's thesis, unpublished, University of Tehran. 2004. <https://imrg.ir/product/psychological-welfare-questionnaire-3/>
 26. Mikaeili F. [Investigation of the factor structure of Reef Psychological Well-Being Scale among students of Urmia University]. *Tabriz Journal of New Psychological Research*. 2010; 5 (18): 143-165. https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_4209.html
 27. Kwon M, Kim DJ, Cho H, Yang S. The Smartphone Addiction Scale: development and validation of a short version for adolescents. *PloS one*. 2013;8(12):e83558. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0083558>
 28. Seo DG, Park Y, Kim MK, Park J. Mobile phone dependency and its impacts on adolescents' social and academic behaviors. *Computers in Human Behavior*. 2016 ;1(9): 63:282-292. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.026>
 29. Kim J, Hahn KH. The effects of self-monitoring tendency on young adult consumers' mobile dependency. *Computers in Human Behavior*. 2015;1(50):169-76. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.04.009>
 30. Khazaie T, Saadatjoo A, Dormohamadi S, Soleimani M, Toosinia M, Mullah Hassan Zadeh F. [Prevalence of mobile dependency and adolescence aggression]. *Journal of Birjand University of Medical Sciences*. 2013;19(4):430-8. <http://journal.bums.ac.ir/article-1-1075-en.html>
 31. Soleimanpour Omran M, Eslami Z. [A study of the relationship between addiction and stress smartphone mediating role of social support the students of Islamic Azad University Bojnord]. *Media Studies*. 2018; 12(3): 55-64. https://mediastudies.srbiau.ac.ir/article_11741.html?lang=en
 32. Martin AJ, Marsh HW. Academic buoyancy: Towards an understanding of students' everyday academic resilience. *Journal of School Psychology*. 2008; 46(1):53-83. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2007.01.002>
 33. Martin AJ. Academic buoyancy and academic resilience: Exploring <everyday <and <classic <resilience in the face of academic adversity. *School Psychology International*. 2013; 34(5):488-500. <https://doi.org/10.1177/0143034312472759>
 34. Miller S, Connolly P, Maguire LK. Wellbeing, academic buoyancy and educational achievement in primary school students. *International Journal of Educational Research*. 2013 ;(1)62: 239-248. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2013.05.004>
 35. Wiskermi H, Yusuf Vand L. [A study of the role

- of academic vitality and happiness in predicting the creativity of Lorestan University of Medical Sciences Students]. *Quarterly Journal of Research in Medical Education*. 2018; 10 (2): 27-38. https://rme.gums.ac.ir/browse.php?a_id=613&sid=1&slc_lang=fa&html=1
36. Dehghanizadeh MH, Hosseinchari M, Moradi M, Soleimani Khashab A. [Academic vitality and perception of family communication patterns and class structure; The mediating role of self-efficacy dimensions]. *Quarterly Journal of Educational Psychology*. 2014; 10 (32): 1-30. https://jep.atu.ac.ir/article_62.html?lang=fa
37. Flett GL, Nepon T, Goldberg JO, Rose AL, Atkey SK, Zaki-Azat J. The Anti-Mattering Scale: Development, psychometric properties and associations with well-being and distress measures in adolescents and emerging adults. *Journal of Psychoeducational Assessment*. 2022; 40(1):37-59. <https://doi.org/10.1177/07342829211050544>
38. Landmann H, Rohmann A. When loneliness dimensions' drift apart: Emotional, social and physical loneliness during the COVID-19 lockdown and its associations with age, personality, stress and well-being. *International Journal of Psychology*. 2022;57(1):63-72. <https://doi.org/10.1002/ijop.12772>
37. Flett GL, Nepon T, Goldberg JO, Rose AL, Atkey SK, Zaki-Azat J. The Anti-